

**LYSEKILS
KOMMUN**

Strategi

Program

Plan

Policy

>> Riktlinjer

Regler

Lysekils kommuns

Riktlinjer för arbetet med nationella minoriteters rättigheter

Fastställt av:	Kommunfullmäktige
Datum:	2023-12-13, § 164
För revidering ansvarar:	Kommunstyrelsen
För ev. uppföljning och tidplan för denna ansvarar:	Kommunstyrelsen
Dokumentet gäller för:	Alla nämnder och förvaltningar
Dokumentet gäller till och med:	2027-12-31
Dokumentansvarig:	Avdelningschef hållbar utveckling och kvalitet
Dnr:	LKS 2023-000551

Innehåll

Inledning.....	1
Bakgrund	1
Syfte	1
Riktlinjer	1
Utbildningsnämnden.....	2
Socialnämnden	2
Kommunstyrelsen.....	2
Genomförande och samordning	3
Aktuell lagstiftning	3
Regeringsformen (kap.1, 2 §)	3
Europarådets ramkonvention om mänskliga rättigheter och den europeiska stadgan om minoritetsspråk (SÖ 2 och Sö 3)	3
Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk (SFS 2009:724)	3
Allmänna bestämmelser	4
Bibliotekslagen (SFS 2013:801, 5 §)	4
Skollagen (SFS 2010:800, kap. 10, 7 §)	4
Språklagen (SFS 2009:600, 8 §).....	5
Socialtjänstlagen (SFS 2001:453, kap. 5, 6 §)	5
Diskrimineringslagen (SFS 2008:567)	5

Inledning

De nationella minoriteternas rättigheter är en del av de mänskliga rättigheterna. Lysekils kommun lever upp till och respekterar de mänskliga rättigheterna och arbetar för att stärka demokrati och inflytande för alla invånare.

Bakgrund

Det finns fem nationella minoriteter i Sverige; judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar.

Gemensamt för minoriteterna är att de har befolkat Sverige under lång tid och har långa historiska band till Sverige. De har en egen religiös, språklig eller kulturell tillhörighet och en uttalad samhörighet och identitet, samt en vilja att behålla sin minoritetsidentitet. Det finns ett särskilt juridiskt skydd för nationella minoriteter. Rasism, diskriminering och rasbiologi är historiskt sett en del av minoritetsgruppers utsatthet och det ska motverkas.

Förenta nationernas (FN) konvention om barnets rättigheter fastslår att barn som tillhör en minoritet eller ursprungsbefolkning har rätt till sitt språk, sin kultur och sin religion¹. Enligt FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter har de rätt till ett eget kulturliv, rätt att bekänna sig till och utöva sin religion och att använda sitt eget språk².

Syfte

Riktlinjerna syftar till att säkerställa att Lysekils kommun respekterar, skyddar och uppfyller de rättigheter som de fem nationella minoriteterna har. Riktlinjerna ska också vägleda i arbetet med nationella minoriteters rättigheter och förtydliga ansvaret mellan kommunens nämnder.

Riktlinjer

Riktlinjerna ska vägleda Lysekils kommun i arbetet med de nationella minoriteternas rättigheter utifrån vision, mål och minoritetslagstiftningen samt övrig lagstiftning.

Lysekils kommun ska:

- Arbeta för att främja nationella minoriteters möjligheter att behålla och utveckla sin kultur.
- Främja och synliggöra de nationella minoriteterna genom att uppmärksamma några av deras högtidsdagar med flaggning och kunskapshöjande inlägg i utvalda kanaler. Högtidsdagarna är: 27 januari, förintelsens minnesdag; 6 februari, samernas nationaldag; 24 februari, Sverigefinnarnas dag; 8 april, Internationella Romadagen; 15 juli, Tornedalingarnas dag.

---

¹ FN's konvention om barnets rättigheter, artikel 30

² FN's konvention om medborgerliga och politiska rättigheter, artikel 27

För att säkerställa att aktuell lagstiftning följs fördelar riktlinjerna ansvaret mellan kommunens nämnder. Varje nämnd ansvarar för följande målområden:

Utbildningsnämnden

- Ska vid behov anpassa tillgången till lärare i de nationella minoritetsspråken.
- Tillgängliggöra och informera om modersmålsundervisning för barn och ungdomar i de nationella minoritetsspråken samt utifrån behov anpassa undervisningen.
- Säkerställa att elever efter genomgången grundskola har fått kunskaper om de nationella minoriteternas kultur, språk, religion och historia.
- Lysekils kommuns kulturliv och mötesplatser ska vara tillgängliga för alla och inkludera de nationella minoritetsspråken och de nationella minoriteterna.
- Ska i möjligaste mån tillvarata initiativ från de nationella minoriteterna om språkliga och kulturella insatser som stärker och utvecklar de nationella minoritetsspråken.

Socialnämnden

- Ska verka för att det finns tillgång till personal som talar finska, meänkieli och samiska där det identifierats ett behov för omvårdnaden av äldre personer.
- På begäran ska kommunen erbjuda möjligheten att få hela eller en betydande del av service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som kan finska, jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska. Den här möjligheten kan enbart erbjudas om det finns personal som behärskar det begärda nationella minoritetsspråket.
- Kommunen ska i samband med ansökan om bistånd inom äldreomsorgen, informera om möjligheten till service och omvårdnad på nationellt minoritetsspråk.
- Ska i möjligaste mån tillvarata initiativ från de nationella minoriteterna om språkliga och kulturella insatser som stärker och utvecklar de nationella minoritetsspråken.

Kommunstyrelsen

- På kommunens hemsida ska information finnas om nationella minoriteters rättigheter. Informationen ska om möjligt finnas på både minoritetsspråk och på svenska.
- Ska publicera kunskapshöjande inlägg i utvalda kanaler i samband med högtidsdagarna.
- Ska samordna arbetet med de nationella minoriteternas rättigheter i Lysekils kommun. De ska också stödja samtliga kommunala verksamheter och nämnder i deras arbete med nationella minoriteters rättigheter.
- Ska i möjligaste mån tillvarata initiativ från de nationella minoriteterna om språkliga och kulturella insatser som stärker och utvecklar de nationella minoritetsspråken.

Genomförande och samordning

Varje nämnd ansvarar för att säkerställa att riktlinjen blir en del i ordinarie verksamhetsplanering. Kommunstyrelsen ansvarar för att säkerställa att detta görs. Kommunstyrelsen är samordningsansvarig nämnd.

Aktuell lagstiftning

Rättigheter och skyddet för nationella minoriteter regleras i både den nationella lagstiftningen och i internationell rätt. Den svenska lagstiftningen på området är en rättighetslagstiftning som utgår från centrala principer om mänskliga rättigheter. Dessa rättigheter gäller delaktighet och inflytande samt skydd av språk och kultur.

Regeringsformen (kap.1, 2 §)

Regeringsformens andra kapitel innehåller bestämmelser om grundläggande fri- och rättigheter, och stadgar bland annat att lag eller annan föreskrift inte får innebära att någon missgynnas därför att han eller hon tillhör en minoritet med hänsyn till etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Samiska folkets och etniska, språkliga och religiösa minoriteters möjligheter att behålla och utveckla ett eget kultur- och samfundsliv ska främjas.

Europarådets ramkonvention om mänskliga rättigheter och den europeiska stadgan om minoritetsspråk (SÖ 2 och Sö 3)

År 2000 ratificerade Sverige till Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter och den europeiska stadgan om minoritetsspråk. Varje land utser själv sina nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk (SFS 2009:724)

Minoritetslagen är en rättighetslagstiftning och en del av de mänskliga rättigheterna. Implementeringen av lagen i kommuner och regioner handlar främst om att förverkliga rättigheter och inte bara om att tillgodose behov, intressen eller önskemål. Minoritetslagen betonar särskilt att barn och unga ska ges förutsättningar till inflytande.

Den svenska minoritetslagstiftningen syftar till att skydda de nationella minoriteterna, att stödja och skydda deras språk och kultur och stärka minoriteternas möjlighet till inflytande. De nationella minoritetsspråken, som är en del av det svenska kulturarvet, ska kunna bevaras och utvecklas som levande språk.

I lagen finns också ett antal grundläggande skyldigheter för kommuner, regioner och andra förvaltningsmyndigheter som gäller alla nationella minoriteter i hela landet. Grundskyddet i lagen handlar om att synliggöra, stärka och utveckla de nationella minoritetsspråken så att de förblir levande språk och att skydda minoriteternas fortlevnad i Sverige.

Minoritetslagens femte paragraf gäller för samtliga fem minoriteter och i

hela landet. Det innebär att alla kommuner och regioner ska samråda med samtliga nationella minoriteter som finns representerade i området. Särskilt

viktiga att diskutera är frågor som rör bland annat förskoleverksamhet, äldreomsorg, barn och ungdomsfrågor samt biblioteks- och annan kulturverksamhet³.

Allmänna bestämmelser

Minoritetslagens allmänna bestämmelser gäller i hela landet och omfattar samtliga fem nationella minoriteter och minoritetsspråk.

De allmänna bestämmelserna regleras i lagens inledande paragrafer, som bland annat slår fast att:

- Kommuner och regioner ska informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och det allmännas ansvar enligt minoritetslagen och de föreskrifter som lagen hänvisar till. Detsamma gäller statliga förvaltningsmyndigheter vars verksamhet är av betydelse för de nationella minoriteterna eller minoritetsspråken (3 §).
- Det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken (4 §, även 8 § språklagen).
- Det allmänna ska främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur (4 §).
- Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt (4 §).
- Förvaltningsmyndigheter ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med minoriteterna i sådana frågor (5 §).
- Samråd ska ske genom att förvaltningsmyndigheter för en strukturerad dialog med de nationella minoriteterna i syfte att kunna beakta deras synpunkter och behov i myndighetens beslutsfattande (5 §).
- Förvaltningsmyndigheter ska särskilt främja barns och ungas möjligheter till inflytande och samråd i frågor som berör dem och anpassa formerna för detta till deras förutsättningar (5a §).
- Kommuner och landsting ska anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete. Uppgifter om mål och riktlinjer ska på begäran lämnas till den myndighet som har uppföljningsansvar enligt 20 § (5 b §).

Bibliotekslagen (SFS 2013:801, 5 §)

Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska särskild uppmärksamma de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska. Detta innebär bland annat att erbjuda litteratur på minoritetsspråk.

Skollagen (SFS 2010:800, kap. 10, 7 §)

Elever som själva anser sig tillhöra någon av de nationella minoriteterna har rätt till undervisning i nationella minoritetsspråk. Detta gäller för elever i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och gymnasieskolan. Det räcker med att en elev önskar undervisning för att skolan ska bli skyldig att ordna undervisning. Skyldigheten gäller om det går att finna en lämplig lärare.

---

³ Prop. 2008/09:158, s. 70

Enligt mål och riktlinjer för grundskolans läroplan ska varje elev få kunskap om de nationella minoriteternas kultur, språk, religion och historia⁴. Det står även i kursplanerna för historia, religionskunskap, samhällskunskap och svenska.

Språklagen (SFS 2009:600, 8 §)

Språklagen konstaterar att den som tillhör en nationell minoritet ska ha möjlighet att lära sig, utveckla och använda sitt minoritetsspråk. Det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken.

Socialtjänstlagen (SFS 2001:453, kap. 5, 6 §)

Kommunen ska arbeta för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska, där detta behövs i omvårdnaden av äldre personer.

Diskrimineringslagen (SFS 2008:567)

Diskrimineringslagen har som ändamål att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter inom flera samhällsområden oavsett bland annat etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning.

---

⁴ Lgr11, gäller även Lgrsär11, Lspec11, Lsam11

Postadress: **453 80 LYSEKIL**
Tel: **0523-61 30 00**
Webbplats: **lysekil.se**

Besöksadress **Kommunhuset, Kungsgatan 44**
E-post kommun@lysekil.se

Tänk på miljön innan du skriver ut